

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Aprilis, Maii & Ivnii

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1603

Martyrivi S. Dympnae, Regis Hybernicae filiae, ex actis, quae Petrus
Canonicus S. Autberti Cameracensis, conscripsit. Claruit circa annum
Domini 600.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42716

S. Baron in
not. mart.
Rom

MARTYRIVM S. DYMPTAE, REGIS

Hyberniae filia, ex actis, quae Petrus Canonus in S.
Auberti Cameracensis, conscripsit. Clarus in
ca. annum Domini 600.

ss. Maij.

Fuit in Hybernia rex gentilis, qui vanis ido-
lorum cultibus, & maxima opum potestate,
& militati gloria admodum celebris, ex
illustri coniuge, quam propter eximiam for-
mae pulchritudinem singulari diligebat affectu fi-
liam susceperat, decoris venustate matris valde
similem, meritis & nomine Dymptam, ut ex ipso
vocabuli praesagio, postea Deo digna iudicaretur.
Quae in domo patris nobiliter educata, trans-
actis pueritiae annis, caelesti lumine illustrata, re-
gales luxus & voluptates omnes aspernari coe-
pit: ac tandem occulte sacris aquis expiata, Chri-
sto nomen dedit, & castitatis voto, perpetuum se
eius seruituti addixit. Interea matre eius regina
defuncta, cum rex ea causa superuacaneis do-
ribus laboraret, tandem habito cum proceribus
consilio, statuit virginem adolescentulam gene-
re & forma spectabilem, regi alicui stabili ma-
trimonio coniungere. Cumque eam in rem mi-
lites moribus, & eloquentia praestantissimi, per
varias regiones & vires missi fuissent, ut aliquis
regio stemmate prognatum inquirerent, tandem
se infecta redierunt, regiamque ingressi, ac regem
salutato, huiusmodi ad eum orationem intulerunt:
Nos quidem, o rex excellentissime, maiestatis
tuae iussis obtemperantes, nullo modo regiam
adulescentem, tua filia dignum reperire potui-
mus. Sed, si placet, ecce filiam tuam Dymptam,
diuina praeditam pulchritudine, iube tibi potestati
foelici matrimonio copulari. Vix haec cessanti ex-
rasta

S. Dymptae
et in bapti-
zatione sita-
tem vouet.

me. cum mox diabolus, qui virginem sacram ad infandam superstitionem reducere volebat, regem amore incesto, & impudicitia facibus inflammavit.

Itaque rex cupiditate parum honesti amoris inflammatus, cepit animum puellae blanditijs perteritare & opes mundi que gloriam promittere si eas nuptias pari amore ac voluntate amplecti vellent. At Christi virgo praecise constanterq; se tantu nefas, nunquam admissuram respodit. Neq; enim vel iustitiae vel legibus consentaneu esse, ut filia patris thorum commaculet; atque eo sceleris, omni posteritati perpetuam ignominiae notam inurat. Cumque ille vehementius instaret precibus, & illa fortius negaret, tandem rex iratus, dixit, eam vel ingratam ac quiescere oportere. Tunc illa quasi obtemperatura, quadraginta dierum petiuit, ad cautelam inducias. Interim ornamenta, & gemmas, & vestium splendorem, cultumque puellarem, sibi dari deposcit, ut elegantius ornata, gratiosior patri appareret. Rex ea re mirifice laetatus, omni ambitione puellae postulatatis satis fieri curavit. Interea virgo, ut patris libidinem effugeret, assiduis precibus Christi opem implorabat. Cogitabat enim patria relicta, clam ad ignotas terras confugere.

hinc pater, vult eam habere coningem.

Erat tunc temporis in Hybernia, eximia sanctitatis & doctrinae sacerdos quidam, Gereberus nomine, qui occulte conuertendis ad Christum animabus strenuam nauabat operam, reginaeque defunctae, Christum in hac vita colenti, & animae labes per confessionem frequenter expianti, aures praebuerat: & ipsam quoque Dymphnam sacro fonte lustrauerat, & non raro caelestis piae vtramque refecerat. Hunc beata virgo clama-

Gereberus insignis presbyter.

culum accersens, docuit quanto in periculo ver-
faretur, rogavitque multis cum lachrymis, ut
sibi & consilio & precibus subveniret: ne in eam
horrendæ turpitudinis barathrum demergeretur.
Tunc vir sanctus, tucissimum in fugæ per-
dium, esse dixit, hortatusque est eam, ut patrio
solo relicto, pauper spiritu, pauperem Christi
sequeretur. Nec mora. Capto tempore fugæ op-
portuno, virgo sancta adiunctis sibi sancto Ge-
reberno, & ioculatore patris sui, cum eius ro-
re, ut sub ioculatorum specie secretis profici-
scisci possent, propositum iter ingressa, est per-
veniensque ad portum, nauem conscendit: & au-
ris ac ventis prosperantibus Andouerpam ap-
pulit. Ibi aliquandiu commorati, cum mens
Christo devota, sæculares strepitus ferre non vol-
sent, solitudinis secessum meditari coeperunt:
tandemque per nemorosa & devia, ad pagum
quendam, cui Ghele nomen est, pervenire. Erat
ibi ecclesia vnicæ, beato Pontifici Martino sacra,
in qua etiamnum sanctissimæ virginis corpuscu-
lum requiescit. Non procul autem ab ea ecclesia
in loco qui Zammale appellatur, construxerunt
sibi habitaculum elegerunt: ut ibidem ab omni
mundano strepitu remoti, per contemplationis
dulcedinem, Deo famularentur. Extruxerunt
igitur arboribus & spinis, domicilium sibi con-
gruum extruxerunt, in quo tribus non amplius
mensibus, ieiunijs & orationibus vacantes, vi-
tam produxerunt. Nam Pater, cognita fugæ scilicet
vestibus, post gemitus & dolores diu repetitos,
maxima militum stipatus caterua, per ciuitates,
& montium solitudines sollicitè eam quaesivit.
Qua non inuenta, mare adijt, & Andouer-
pam, cum multiplici suo comitatu appulit.

S. Dymptæ
fugit à Pa-
tria.

Venit An-
douerpam.

Inde Ghe-
lam:

Egre-
diente
curtus, v
lum ruit. Ip
nos per ad
quæ fortè de
fificentibus
dasi illorum
lo nomen
apod quem
depromere
valde consi
cum penite
quoniam p
rus cur id qu
pore & alpe
habitante,
mentis, id g
auditis, ill
randæ Dym
ed adduci
ros procul f
summa cele
& audita re
Eo nuncio
suis ad loc
ficiem eius
bidinis ign
eam affatus
meas, desid
in necessita
ræque nativ
tura dilecti
que seni de
hereres: &

Egre-

Egrediente autem illo de nauī, magnus populi
 concursus, ut moris est, certatim ad eum viden-
 dum ruit. Ipse verò moram ibidem faciens, va-
 rios per adiacentes prouincias misit legatos, si
 quæ fortè de filia rumorè percipere posset. Pro-
 ficiscētibz autem diuersis, per loca varia qui-
 dam illorum ad villam rurensē, cui VVester-
 lo nomen est, peruenerunt, cumque hospiti
 apud quem nocte diuerterant, nummos suos
 depromerent, ille, ijs inspectis, dixit se illis
 valde consimiles habere, quorum tamen pre-
 cium penitus ignoraret. Et requisitus ab eis, à
 quoniam pecuniam recepisset, respondit, igna-
 rus cur id quærerent, se à virgine alienigena, cor-
 pore & aspectu pulcherrima, propè in deserto
 habitante, eam habere: quæ pro emendis ali-
 mentis, id genus nummos semper mitteret. His
 auditis, illi statim in spem maximam recupe-
 randa Dympnæ regis filia venerunt. Itaque se
 eò adduci curarunt, virginemque inter cæte-
 ros procul stantem cognouerunt protinùs. Tum-
 summa celeritate Andouerpīam regressi, visa
 & audita regi, magno cum gaudio retulerunt.
 Eo nuncio incredibiliter gauisus rex, iter cum
 suis ad locum arripuit, eaque inuenta, cernens
 faciem eius, macie nonnihil deformatam, li-
 bidinis igne accensus, blandissimis hisce verbis
 eam affatus est; ò vnica filia mea Dympna, amor
 meus, desiderium meum, & dulcedo, quæ te compu-
 lit necessitas, ut regali dignitate contempta, ter-
 ræ tuæ nauitatis relinqueres innatèq; ab ipsa na-
 tura dilectionis oblita, patrē regē desereres, isti-
 que senī decrepito, sacerdoti, tanquam filia ad-
 hereres: & amarissimis eius mādatis, tātā alacri-
 tate

Pater Andouerpīam
 ueniens filiam
 requirit.

S. Dympna,
 à parte suo
 inuenitur,
 qui ei blan-
 ditur, stimu-
 lante eum
 libidine.

rate obtemperares? Cur regni Hyberniae vnica, post patrem, haeres, aulam regiam spreuisti? Nostro igitur acquiesce consilio, & nobiscum ad Hyberniam reuertere: quoniam si paternis assensibus assensum praebueris, diademate regali coronaberis, & super omnes principes, matronas, ac virgines regni mei, principatum obtinebis. Quin & templum de marmore candidissimo, inter deas tibi aedificari, statuamque ex auro purissimo fabrefactam, & gemmis inestimabilis precij titulantem, ab omnibus adorandam, tibi collocari iubebo. Adhuc cum virgo respondere vellet,

S. Gerebernus regem a-
berrimè re-
prehendit.

Gerebernus responsionem eius auertens, regem dura seueritate redarguit, eumque sceleratissimum, & abominabilem inelamauit: quod filiam propriam foedare vellet, à quo sceleratissimi etiam scortatores abhorrent plurimum. Monuit insuper vir sanctus virginem, ne vnquam regi, in tam nefario opere, consentiret: ne aeterni regis, cuius dulcedinem iam gustasset, indignationem incurreret. Ea monitione, rex & omnes qui cum eo erant, grauiter offensi, Gerebernus morte dignum clamauerunt; amouentesque eum à virgine, multis iniurijs exagitauerunt: ac tandem violentas manus afferentes crudeliter peremerunt. Sic gloriosus martyr Dominus, ex tyranno triumphum referens, capiti amputatione, perfectam martyrij coronam à Domino accepit.

S. Gerebernus interficitur.

Rursus pater, blanditur filia.

Tunc rex iterum conuersus ad virginem, roseo decore nitentem, vt sibi acquiesceret, acris instare coepit: multisque blanditijs virginis constantiam infringere conatus, dicebat: o filia mea, cur pateris patrem eum tantis angustibus miserari? cur renuis? & illum spernis quem

Num allicet amor tui? Tādummodò mihi aures
 prode, & nihil tibi deesse patiar. Nomen tuum,
 per cunctos regni mei fines, inter deas sacratissi-
 mus celebrabitur. Tūc virgo Deo deuotissima pa-
 tri cui indignatione respōdit: Cur infœlix tyran-
 ne, promissis fallacibus, à pudoris proposito a-
 uertere me conaris? Putas, miser, quòd à stabi-
 litate propositi mei resiliam, corpusque meum
 polluendo, Christum vnicum amatorem meum
 offendam? Tuas ego regales delicias, tota mente
 contemno & illas promissiones Domini mei le-
 su Christi, quæ cuncta superat desideria, iam to-
 tus vileribus concupisco. Pro dea haberi respuo
 & honorem statuz vilipendo. Talem mihi dein-
 cepti noli frustra adhibere sermonem. Tunc rex
 animo ferus, libidini deditus, atque cultor ido-
 lorum precipuus, quanto magis fidem Christi,
 in ea seruire cognouit, tanto furiosus in eā, totis
 viribus incurrit, dixitque: Vide, malitiosa, ne de
 cetero nos fatiges; exple statim quod opto. & dijs
 nostris sacrificia, aut, certè, mortis tuæ exem-
 plo, efficias, nè regum filia, paternis imperijs cō-
 trahere ausint. Ad quæ virgo: Qua de causa, cru-
 delis tyranne, egregium Domini sacerdotem,
 nulli crimini affinem occidisti? Dei omnipoten-
 tia iudicium nō euades. Deos deasque tuas vt fig-
 meta detestor: & Domino Iesu Christo, tota me
 deuotione committo. Ille sponsus meus, gloria
 mea, salus mea & desiderium meum. Pœnas om-
 nes quas inferre potes, læta mente parata sum,
 pro Domino meo perpeti.

Hæc audiens rex, nimio furore incensus, ius-
 sit celeriter capitis affici supplicio. Sed cum
 nullus tam crudele præceptum exequi aud-
 ere uideret, crudelis rex, antiquæ nobilitatis &
 regalis

S. Dymphne
 egregia cō-
 stantia.

S. Dymptna
à suo paren-
te iugulatur.

Vide rem
admiratio-
ne dignam.

regalis clementiæ oblitus, gladio, quo fuerat accinctus, sacrum caput præclaræ virginis amputauit atq; inde, cum suo comitatu, ad propria remeans, Sactorû corpora, volatilibus celi & bestijs terræ deuoranda reliquit. Cum quædam dies aliquot à feris & auibus intacta, in nuda humo iacuisent, à quibusdam, iuxta habitaculis, in specu condita sunt. Excolebatur tunc quidæ temporis Ghele, raro inhabitator: erat enim in ea nõ nisi quindecim domus, eæque nemorum densitate, fore per sex milliaria circumseptæ. Post multa verò annorum curricula, cum pagus ille, hominum frequentia, iam valdè celebris redditus esset, pro stupenda signorum exhibitione, quæ fieri illis, erga quibuscunque languoribus occupatis, Quercus & populus, congregati in loco sepultura Sactorum corpora inquirere cœperunt, res miræ & omnibus seculis inaudita. Cum enim fodientes, terram eiecissent, angelicis manibus præparatos, niue candidiores sarcophagos duos, à petra excisos repererunt. Inde extractas, siue difficultate, tumbas circumquaque accuratis contemplantes, nullum in eis vel iuncturæ vel fracturæ signum conspiciunt, imò verò sanas & integras comperiunt, Sactorum corpora continentes. Quare valdè attoniti, nõ hominum, sed angelorû id opus esse cognouerunt, per quæ tumbas candidiores, SS. castitatem significari intellexerunt.

Igitur cum ad Xanthente oppidum, quod ad Rhenum situm est, fama virtutum & miraculorû huiusmodi peruenisset, eius incolæ, sub peregrinationis specie, situm loci sagaciter explorarunt: & per aliquot dies, coram sanctis corporibus excubantes, clanculû preciosas reliquias tumbis lapideis, quadrigis impositas auerterunt.

Xantheses
auferunt fœ
era corpe-
ra.

que comperto Ghelenses vehementer cōmoti,
ad arma concurrūt: accensisq; animis à ter-
perriliter insequuntur. Igitur sono immensa
multitudinis, martyrum gestatores exterriti, tū-
bas magna celeritate, in terram deposuerunt:
viamq; in frustra redigētes, in qua sancti Gere-
berni corpus erat, cum eo effugerunt: & prospe-
ro itinere, ad Xanthesense oppidum peruenerunt;
ubi Gerebernum, vniuersa multitudine, cum cā-
nticis & hymnis, & cereorum luminaribus eis
obuiam ruente, honorificè sepelierunt. Ghelen-
ses vero, qui insecuti eos fuerāt, accedētes ad lo-
cum, fracta B. Gereberni tumba, S. Dympnę tum-
bam, absque vllō lāsionis signo repperunt.
Quam cū ad propriam vellent reducere eccle-
siam, nullo modo, corpus loco mouere quierūt
prorsus ac si radicitus fixum in terra teneretur.
Cumq; quid factū opus esset, ignorarent, nocte
vna quodam anus, secūdum quietē admonita est,
vt vitulum, quem habebat in stabulo, nouellum,
bigæ iūgeret, & virginis corpus reduceret, quod
multis peccatis eorum obsistentibus, mouere nō
poterant. Mane itaque factū, mulier visionis fe-
rentem filio suo enarrauit, eumq; monuit, vt citius,
à Domino iussū compleret. At puer matrem
sua delirare existimans, eam deprecari cōepit,
vt ea de re sileret, nē ambos simul risui exponer-
ent. Sed illa nihil morata, vitulum nondum cor-
nū producentem applicuit, & rectā, non sine
multis & immodicis incedentiū iocis, ad locum
recedit. Sequebantur eam parui & magni, piam-
que mulierem, planè delirare, & desipere cre-
debant. Tandem loco appropinquans, custodes
sacri thesauri obnixè rogauit, vt bigæ suæ eum
reponerent. Quidam eam risu & cachinno
excipie-

S. Dympnę
corpus, loco
moueri nō
poterat

**Nota mira-
culam.**

excipiebant, quidam cum indignatione repelle-
bā; alij verò precibus eius importunis victima-
nus operi admouerunt: & sine vllō grauamine
corpus sustulerunt, impositumque biga, summa
cum lætitia, ad propriam ecclesiam reducerunt,
In qua, per venerandæ virginis & martyris Dym-
næ merita, quotidie innumerabilia coruscant
miracula.

**Transferretur
corpus S.
Dymnae in
thecam mag-
ni pretij.**

Postea verò nobiliores loci incolæ, lacrum
corpus, theca ex auro & argento, ac preciosis
pidibus confecta, exceperunt. itaque Episcopus
Cameracensis, cum immenso vulgi comitatu eo
veniens de tumba lapidea sacræ virginis corpus,
in thecam illam ex auro & argenteo fabricatam,
transiulit. Aperta autem tumba, inuenti viti-
stes, in sacro venerandæ virginis pectore, lap-
idem rubeum, cum inscriptione nominis Dym-
na. Dubium non est, eum ab angelis, pectori san-
ctissimæ virginis impositum fuisse, v. per eum
martyrium cunctis innotesceret. Prædicta autem
corporis translatio, magna cum celebritate, de-
cimo quinta Maij peracta est: eoque die, memoria
martyriæ eius, cum festiuo gaudio instaurata, quo-
quam eam coronam, tricesimo mensis die ad-
ta fit.

**Malta & ex-
imia eius
miracula.**

Et quoniam diuersa conscripta miracula en-
ni admiratione digna, quæ Dominus nosse lo-
sus, per gloriosam hanc virginem & martyrem
mundo ostendere dignatus est, longum foret
narrare, breuitatis causa à nobis omittuntur. Cer-
tè obsessi à dæmonibus, cum ad eius venerabile
templum in Ghele afferuntur, quotidie, per eum
liberantur. Porro alia beneficia infinita, deu-
is suis cultoribus impetrat, apud Dominum
nostrum Iesum Christum, qui cum Patre &
Spi-
ritu

in sancto uiuit & regnat in secula semper Amen.

VITA S. DOMNOLI EPISCOPI CENOMANENSIS. ex ea qua est Hadumi Praesulis iussu, à quodam Domnoli familiari amico conscripta. Claruit temporibus Clotarij Regis Francorum filij Clodouei, & eius filij Chereberti, ac successoris eius Chilperici, circa annum Domini 571. Excessit uero è uiuis anno Christi 584. qui fuit Childeberti regis, 6.

C. Baron, Annal to 9. & in not. Matt. Romo.

Beatissimus Domnolus, ex generosis procreatus parentibus, à primis annis insigni morum probitate vitæque integritate cunctis præluxit: & ad Cenomanicam urbem, in multorum salutem diuinitus transmissus fuit. Cum alibi ad Episcopalem dignitatem, non sine magno honore euectus fuisset, relicta patria, parentibusq; & cunctis, quas possidebat rebus, Romanam orationis ergo profectus est: ubi cum ad sacra Apostolorum limina, animi sui deuotioni fecisset locus, post longa itineris emensa spatia, Domno gubernante, ad Cenomandis appulit, quos propter obitum sui Pontificis, magno offendit animi morore affectos. Iampridem enim beatus Innocens ad Dominum migrarat: & laboris sui premia consecutus, maximum sui desiderium inuenerat.

16. Maij.

It Romam orationis causa.

Cumque Clerus & populus vniersus alium loco & honore dignum exquireret, viso Domnolo, protinus vnanimi consensu, omnes id honoris in eum contulerunt: & inuicem ac reluctanter planè, eum dignitatis gradum ascendere cõpulerunt. Compulsus itaque cathedram subijt: illud

S. Domnolus fit Cenomanorum Antistes.